

MAGYAR HÍR- LAP

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R. T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Ellenkező angol és francia értesülések a moszkvai tárgyalások kilátásairól

London szerint közelednek a megegyezéshez.
Párizs szerint soká nem kerül sor az aláírásra

Londonból jelentik: Az angol kormány külügyi bizottsága kedden a késő esti órákig ülészetett. A tanácskozás főtárgya a danzigi helyzet és a moszkvai tárgyalások ügye volt. A *Press Association* szerint Sir William Seeds, moszkvai angol nagykövét legújabb jelentéséből arra lehet következtetni, hogy a tárgyalások jelentékenyen előhaladtak a hármasegyezmény megkötése felé. A tárgyaló felek megegyeztek abban, hogy megnevezik a balti államokat amaz országok között, amelyeknek függetlensége veszélyeztetése esetén a három hatalom közbelép. Ugyancsak a *Press Association* angol forrásból úgy értesül, hogy a szovjet-kormány bizonyos fenntartásokkal elfogadta a balti államokra vonatkozó angol-francia javaslatot, de még fennállnak bizonyos véleménykülönbségek, amelyeknek tisztázása céljából tovább kell folytatni a tárgyalásokat.

Párizsból jelentik: Az angol értesülésekkel ellentétben a francia hivatalos körök úgy tudják, hogy Moszkva a legutóbbi angol-francia tervezet ellen újabb kifogásokat emelt és egészen új tervezetet terjesztett elő. A *Paris Soir* írja, hogy a balti államokra nézve Moszkva nem hajlandó olyan szavatossági felsorolást elfogadni, mely csak a felek közötti titkos jegyzőkönyvben foglalna helyet. Emiatt és egyéb kapcsolatos ellenvetések miatt a tárgyalások újabb elhúzódása következik, s így még soká nem kerül sor az egyezmény aláírására. Az *Intransigent* arról ír, hogy az angol és francia kormány hajlandónak nyilatkozott Moszkva kívánsága értelmében a balti államok iránti nyílt szavatosságra, ha Moszkva is hajlandó a Svájc és Hollandia iránti szavatosságra. Moszkva ellenben arra utal, hogy Svájc és Hollandia nincs vele diplomáciai összeköttetésben s már többször nyíltan kifejezte a szovjet támogatása elleni tiltakozást. Emiatt a szovjet-kormány nincs abban a helyzetben, hogy az angol-francia javaslatok föltételét teljesítse. Az *Intransigent* megállapítja, hogy a hármasegyezmény közeli aláírására vonatkozó remény körtöknek bizonyult.

Új kormányalakítás tervek Halifax miniszterelnökségével

Londonból jelentik: Annak ellenére, hogy kedden éjszaka félhivatalosan megegyeztek a kormány átalakításáról szóló híreket, még szerdán is tovább folynak a különféle találgatások. A *Manchester Guardian* szerint Chamberlain lemondására is sor kerülhet és esetleg lord Halifax, jelenlegi külügyminiszter veszi át a kormány vezetését. Halifax kétségtelenül inkább rokonszenvezik Churchillal, mint Chamberlannel és inkább együtt tud majd működni vele. Egyes képviselők egész nyíltan beszélnek arról, hogy Chamberlain lemond-

dása esetén Halifax lesz a miniszterelnök, Churchill pedig a konzervatív párt alsóházi csoportjának vezére lesz.

Tanácskozás az olaszokkal való érintkezés fölvetelére

Londonból jelentik: Sir Percy Lorraine római angol nagykövét kedden délután félórás

Bonnet francia külügyminiszter arról beszél, hogy Anglia és Franciaország együttes kötelessége a világbiztonság megteremtése

Párizsból jelentik: Az angol-francia szövetség kedd esti vacsoráján Bonnet külügyminiszter is beszédet mondott. Többi között így szólt:

— Franciaországnak és Angliának egyaránt kötelessége, hogy a világnak megteremtse a biztonság bizonyos fokát, amelyen alul az élet tűrhetetlen lenne az emberiség számára. Lehetetlen és tarthatatlan helyzet az, hogy az emberek állandóan aggódjanak határaitól, hazájukért és reggelenként mindig a háborútól való félelem érzésével ébredjenek. A béke és

tanácskozást folytatott Ciano gróf, olasz külügyminiszterrel. A megbeszélés az angol-olasz érintkezés újrafelvételét jelenti.

Negyven millió font sterling kölcsön Lengyelországnak

Varsóból jelentik: Mosciński lengyel köztársasági elnök kedden kihallgatáson fogadta Raminszky londoni lengyel nagykövét, aki kedden Varsóba érkezett. A kihallgatáson jelen volt Kotz ezredes, a pénzügyi bizottság vezetője, aki Londonban a Lengyelországnak nyújtandó kölcsön ügyében folytatott tanácskozást és aki kedden szintén Varsóba érkezett.

Londonból jelentik: Hír szerint Lengyelország negyvenmillió kölcsönt kap Angliától, felét pénzben, felét áruban.

az emberek biztonságérzetének megmentése érdekében Anglia és Franciaország baráti érdektől eltelve fokozza katonai erőit. Az angol nép, noha határozott ellenszenvet érez a sorzással szemben, szívesen vállalta ezt a kötelességet.

— Senki sem tagadhatja le, — folytatta beszédét Bonnet, — hogy Franciaország az emelkedés útján van. Soha ilyen dolgos és egyseges még nem volt a francia nép. Legfontosabb célunk az, hogy az angol-francia barátság erejével minden felmerülő akadályt legyőzzünk.

A bolgár miniszterelnök megérkezett Németországba

Jugoszláv-bolgár egyetértés a balkáni béke tekintetében.
A német külügyminisztérium félhivatalos lapja arról ír, hogy
Németország és Bulgária közös élettérbe tartozik

Berlinből jelentik: A Németországba utazó Kiosseivanoff bolgár miniszterelnököt, feleségét és kíséretét Rosenbach német határállomáson ünnepélyes fogadtatásban részesítették. A bolgár vendégeket a melléjük kirendelt német dízkíséret üdvözölte, majd a miniszterelnök elhaladt a feivonult díszőrség arcvonala előtt. A bolgár vendégek ezután német különvonaton folytatták útjukat a főváros felé.

Mint ismeretes, a bolgár miniszterelnök Berlin felé utazva, Belgrádban rövid megbeszélést folytatott Markovics jugoszláv külügyminiszterrel, aki felszállt a különvonatra. A megbeszélés után Kiosseivanoff az újságírók előtt kijelentette, hogy időszerű kérdéseket vitáltak meg és a két országot érdeklő kérdések tekintetében mindketten teljesen egyetértettek.

Nyilatkozott a jugoszláv külügyminiszter is és hangoztatta, hogy minden felmerült kérdésben, valamint a balkáni béke fenntartása tekintetében Bulgária és Jugoszlávia felfogása teljesen azonos.

Berlinből jelentik: A külügyi félhivatalos *Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespon-*

denz Kiosseivanoff bolgár miniszterelnök szerdai hivatalos látogatása alkalmából a bolgár-német viszony kérdésével foglalkozik s a többi között a következőket mondja:

— Németország és Bulgária mindketten levonták a következtetéseket annak a ténynek a felismeréséből, hogy ők, mint Duna-menti országok, egy és ugyanazon élettérhez tartoznak. A két ország gazdasági érdekei annyira egybeforrnak, hogy Bulgária külkereskedelmének zöme a német birodalom felé irányulhat, míg Németország a maga ipari termékei számára jelentős piacot talál Bulgáriában. A látogatás alkalmul szolgál arra, hogy a bolgár miniszterelnök beható eszmecsere folytasson a német politikai élet vezető tényezőivel. Németország teljes megértéssel viseltetik barátai különleges viszonyai iránt és csak azt kívánja, hogy Európa eme részében olyan viszonyok alakuljanak ki, amelyek ebben az élettérben minden országnak az egymással való termékeny együttműködés szellemében biztosítják az őt megillető helyet.

Józseffalvára

A lapunkhoz befolyt adakozások túlhaladták a háromezer lei összegét.

A józseffalviak hőslélek plébánosa örömtől könnyes szemmel tolmácsolta híveinek köszönését a már eddig is befolyt adományokért.

— Sokan nem is gondolnak arra, — mondotta, — hogy adományukkal talán egy-egy életet mentenek meg, hogy kétségbeesett emberek szívébe ébresztik újra a felebaráti szeretet isteni nagy erejébe vetett bizalmát. Azt pedig el sem tudják képzelni, hogy ezek a szerencsétlen emberek milyen hálával gondolnak jótévedőkre. Gondoljunk csak arra, hogy ezeknek az embereknek valóban nagy szükségük van arra, hogy újjáéledjen szívükben a bizalom. Minden újabb adomány életet jelent tehát, testit és lelkit egyaránt.

Ahogy tágul a szeretet frontja, ahogy sorban megmozdulnak városaink és falvaink, úgy erősödik a szeretet közösségének a szívedobbanása, úgy szövődnek mind szorosabbra a bennünket összefűző szálak. Kisiratos, Kaplony, Alsófernezely, Kökényesd, Szentdemeter és Bél a szeretet frontjának legújabb tagjai, a szeretet közösségének továbbbővítői. Bizton reméljük a szeretet nevében, hogy még sok követőjük következik.

Eddig befolyt adományok: . . . 283 934
Július 5-én a következő adományok érkeztek:

Polyák István lelkész, szerkesztő, Nagyvárad	100
Fleisch Katalin, Szent Antal nevében Nagyvárad	100
N. N., Nagyvárad	100
Erdélyi József lakatos, Nagyvárad	100
Dombrowszky József, Nagyvárad	100
Szöcs Dénes, Nagyvárad	100
Soltész Ferenc, Szentágota	50
K. E., Nagyvárad	50
Kovács Nándor ny. tanító, Szilágybajos	50
Kaplonyi római katolikus hívek adománya	3.000

Kisiratos (Arad megye):

Közös adományok	1.350
Római katolikus hitközség	1.000
Római kat. templompénztár	1.000
Hítelszövetkezet	500
Özv. Almási Józsefné	500
Szent Antal pereely	250
Mária Társulat	250
V. Kása János	200
Sz. Gál József	200
Szent Vendel tisztelet	75
Özv. Hodossy Lászlóné	100
Márton István	100
Bali István	100
Vetró János	100
Friedmann Márton	100
Tapasztó Pál	100
Ormai József	100
Horváth András	100
B. Almási György	100
Almási Béla	100
Faragó Vince	100
Hodács Ágoston	100
Özv. Almási Jánosné	80
Göczö István	75
Szali György	50
Faragó József	50
Németh István	50
Gulyás István	50
Magyar János	50
Kovács Mátvás	50
Inklovics József	50
Gál F. József	50
Szecsényi István	50
Barta László	50
Sándor Mihály	50
Zámbori András	40
Szatmári Sándor	30
Özv. Végh Sándorné	30
Papp Franciska	30
Torma Andrásné Vetró Anna	20
Özv. Torma Andrásné	20
Búza István	100

Kárásztelek:

Jézus nevében	100
N. N.	50
Balázs József	50
Kárásztelki Egyház	1.000
Csoma Károly	50
20 lelt adományoztak: Barta Sándorné, Langer Ödön, Lőrincz János	60
15 lelt adományoztak: Szabó János, Szabó I. Gy. András	30
10 lelt adományoztak: Szabó János, Kovács Péter, Lőrincz Mihályné	30
Kiseb. adományok	10

Kökényesd (Szatmár megye):

Hauler Emma	100
Mandics János plébános	150
Ocskaj Imréné	50
Apróbb adományok	109
Szent Antal pénztár	150

Szentdemeteri (Udvarhely megye) hívek adománya:

Simonfi József plébános	100
Molnár Sz. János	50
Barabás Sz. Mihály	50

20 lelt adományoztak: Molnár Sz. József, Barabás György, Fogarasi Márton, Szakács Lajosné 80

10 lelt adományoztak: Balázs Mártonné, Pánczél István, idős Fekete István, Veres József (alsó), Molnár Józsefné, Gombos Mihály, Fekete Kálmán, Pázsint András utász, Székely István, id. Rózsa Mihály, Simó István, Barabás Györgyné, Pázsint Mózes, Rűcz József, Veres András, Sándor Imre, Molnár K. Mihály, özv. Molnár Jánosné 180

Kisebb adományok Szentdemeterről 68
Béji hívek újabb adománya 350

A nagyváradai Iparosnők Mária Kongregációjának gyűjtése:

Szekeres Mátyásné, Nagyvárad	100
Grósz Anna, Nagyvárad	50
Kuchta Endréné	100
Szent Antal nevében	50
Lázár Szilvia	100
N. N.	20

Alsófernezelyi (Szatmár megye) római katolikus hívek gyűjtése:

Horzsa Erzsébet	100
Horzsa Pál	100
Szent Antal nevében	100
Dobránszki János	50
Jónucz Erzsébet	50
Krassay Mihályné	50
Várady János	50
Márványi Andor	50
Májker Vilmos	50
Tauf Simon	50

20 lelt adományoztak: özvegy Krajczár Józsefné, Dobránszky Simon, özv. Ossán Ferencné, Balog Mihályné, özv. Lázár Györgyné, Krassay Vilmos, Ardelean János, özv. Meggyessy Gerőné, Goga Györgyné 150

15 lelt adományoztak: Frink Ferenc, özv. Majker Károlyné 30

10 lelt adományoztak: Molnár Andrásné, özv. Márk Jánosné, özv. Poducz Mihályné, Laposan Ignác, N. N. 50

Összesen 302.329

A pénzküldeményeken kívül a következő szeretetadományok érkeztek lapunkhoz:

Szent József nevében, Nagyvárad: imakönyvek.

Heinrich Ferenc lelkész, Hosszumező: ruhák és imakönyvek.

S. F., Temesvár: imakönyvek.

N. N., Nagyvárad: 1 imakönyv.

Marxer Antalné, Nagyvárad: imakönyvek.

Mária Otthon, Nagyvárad: imakönyvek.

J. E., Nagyvárad: imakönyvek és rózsafüzér.

Szilágyosmlyó: 1 rózsafüzér, 5 imakönyv, 2 füzét.

Nacsády Erzsébet, Nagyvárad: imakönyvek.

N. Gy., Nagyvárad: 1 kereszt és 1 ezobor.

Gánya Béla plébános, Alsókapnik: 5 énekeskönyv, 3 imakönyv, 4 Ujszövetségi Szentírás.

Biharsályi Római Katolikus Iskola gyűjtése: 7 rózsafüzér, 9 imakönyv, 10 füzetke.

Dr Komáromy Dezső, özv. Bartsch Arturné és N. N. Szalárdról: ruhaneműk.

Pálffy István, Nagyvárad: 3 imakönyv, 2 Rózsafüzér, 4 szentkép.

Biharsályi római katolikus hitközség: tíz imakönyv.

Czimbalmos Lajos lelkész, Érsemlyén: négy Rózsafüzér.

Liszkovics Anna, Érsemlyén: 1 imakönyv.

Rendi Sándor, Érsemlyén: 1 imakönyv.

Nogáll-utcai Szent Vince Intézet, Nagyvárad: Rózsafüzérek, imakönyvek, ruhaneműk.

Kuchta Endréné, Nagyvárad: imakönyvek.

Lovas Ferencné, Nagyvárad: imakönyvek.

Varga Miklósné, Nagyvárad: imakönyvek.

Özv. Zaleszák Imréné, Nagyvárad: imakönyvek.

Özv. Várad Györgyné, Nagyvárad: hitbuzgalmi füzetek.

Kárásztelekről:

Jámbor Józsefné 1 lepedő és 1 kendő, Kuglis Mihályné 1 zsák, Szűz Mária nevében 2 kendő és 1 imakönyv, özv. Nagy Györgyné 1 zsák, Ágoston Lőrincné 1 lepedő, Szász Mihályné 1 zsák, Nagy Györgyné 1 lepedő, Bányai Józsefné 1 kendő, Szabó Imréné (gubás) 1 kendő, ifj. Szabó Imréné 1 kendő, Szabó Ferus József 1 lepedő, Szabó Péterné 1 lepedő, Szabó Demeter 1 kendő és 1 kis tarisznya, Lőrinc Jánosné 1 kendő, Szabó Béni 2 kendő, Szabó Gy. Elekne 1 kendő, Csoma Károlyné 6 kendő, 5 imakönyv és 2 rózsafüzér, Huszti Imréné 1 kendő.

Kátrányozták a tetőnket

Irtó: Huzella Ödön

Van a hűgomnak egy kis háza a székely hegyek között. Nem nagy ház éppen, de szép nagy verandája van, aminek az oszlopait telefutotta a borostyán, az oldalfalait pedig eltakarja a futórózsa, ami fehér virágaival mennyei illatot áraszt. A verandáról nagy hall nyílik, hátul pedig lapos tetőteraszt építettek úgy harmincévvel ezelőtt. A tetőterasz alatt két szoba is van, s akad még néhány helyiség, amiben a meleg elől meghúzódhatik az ember. Harminc év nem nagy idő, de egy tetőterasz, ha sokat esik rá az eső, mégis, megérzi. Ennél fogva még tavaly alapos tatarozásra volt szükség. Eljött az építész, nem mérnök éppen, inkább aféle falusi pallér, de érti jól a mesterséget, főleg, ha egy kis jó bor is előkerül s a gazda koccint vele egyet. Mi is koccintottunk... A pallér pedig megállapította, hogy nem olyan nagy a baj, azok a gyanus foltok a hátulsó szobák padozatán attól származnak, hogy átázott a tető, egy kis kátrányozással meg lehet csinálni, estére kész is lesz az egész.

Másnap reggel jött egy ember és felbontotta a tetőteraszt.

Ez eltartott délután ötig.

Akkor jött egy másik ember és hatalmas üst alatt tüzet gyújtott.

Az üstben fekete massa kezdett forrtogni, amire azt mondták, hogy az a kátrány. Akkor a két ember leheveredett az árnyékba és jót aludt. Három óra hosszat egyfolytában. Nyolcat ütött az óra, mikor felébredtek. Megnézték a kátrányt: abból hig feketekává főtt ez idő alatt. Azután meg-

nézték a tető felbontott részeit és kijelentették, hogy ma már nem lehet kátrányozni, sőt, talán holnap sem, mert új gerendák kellenek, a régiék elkorhadtak a sok esőtől.

Harmadnap reggel szekér fordult be az angol parkba, agyongázolt néhány virágot, de a friss gerendák pompás kondícióban mégis csak ott hevertek a ház tövében. A gerendákat azonban nem olyan könnyű felvinni emeletmagasságba. Ehez építeni kell állványokat is. Azzal elkészült a két ember délutánra. Akkor aztán kivágták a régi elkorhadt gerendákat, egy sor deszkát is elhajítottak a estére felszegezték az új gerendázatot. Amde az ilyen javítások felett a természet dönt és nem az ember. Estére hatalmas vihar kerekedett, amitől ott is átázott a tető, ahol addig harminc éven át száraz maradt, s a munkát abba kellett hagyni. Az eső pedig rendületlen hevesseggel esett négy napot át. Így telt el egy hét.

A zivatart azután váratlanul ragyogó napsütés váltotta fel és erre újból el kezdtek főzni a kátrányt. Délidőre készen is lettek vele. Ekkor a két ember vederben szállította fel a kátrányt és nagy buzgalommal kengetni kezdték. Ez a művelet úgy történik, hogy az egyik munkás vastag papírból cipőt csinál magának, aztán letérdel és a másik odaönti elébe a folyékony masszát, amit az első elkenget, valami málterezőkánálra emlékeztető fadarabbal. És közben a levegő megtelik andaitó kátrányillattal, ami elől ijedten retrál vissza a közeli erdő balzsamos levegője legelrejtettebb erdei zugokba. Az illattal együtt láthatatlan, vékony, az ökönyálra emlékeztető szálak imbolyognak a levegőben, odatapadnak mindenhez, amihez csak lehet, így a nadrágonra is, amit onnan tudok, hogy egyszerre csak az egyik munkás hozzámlepett és tapogatni kezdte a nadrágomat. Fureszen néztem rá,

Udvari sajtóiroda az angol királyi palotában

Londonból jelentik: VI-ik György angol király kanadai és amerikai útjának tapasztalatai alapján udvari sajtóirodát létesített a Buckingham palotában. Az angol történelem során első eset, hogy Anglia uralkodója külön királyi sajtófőnököt nevezett ki.

Megzavarták Innitzer bécsi bíbornok érsek bérmautját

Bécsből jelentik: Innitzer bíboros hercegérsek több faluban hémalmást végzett. Kirchdorfban a csendőröknek kellett őrizniük a plébániát, ahol a hercegérsek lakott, s amelynek ablakait beverték. Königsbrunnban a kifüggesztett pápai zászló miatt háborodtak fel és szentmise alatt Planetta és Holzweber nevét kiáltották, megzavarva Innitzer beszédét. A bíboros ezeket követően körútját megszakítva visszatért Bécsbe.

A német gazdasági miniszter Hollandiában

Berlinből jelentik: Funk német gazdasági miniszter, a Birodalmi Bank elnöke, feleségével Németalföldre utazott. Utazásának célja a németalföldi gazdasági miniszter legutóbbi németországi látogatásának viszonzása. Egyúttal megbeszéléseket folytat a németalföldi Nemzeti Bank kormányzójával is.

A szovjet száz tankja és kilencven repülőgépe támadott a mongol-mandzsú határon

A japánok 30 tankot és ötven repülőgépet megsemmisítettek

Tokióból jelentik: A Khala mentén folyó harcokról a következőket jelentik: Kedden száz szovjet tank támadta meg a japán hadállásokat. A japán tüzéség a légi haderő támogatásával ellentámadásba ment át és a lövegektől harminc szovjet tank súlyosan megsérült.

Tokióból jelentik: A japán légügyi parancsnokság jelentése szerint a japán repülőket kedden 90 szovjet-mongol repülőgéppel boesátkoztak harcra. A japánok több, mint 50 ellenséges repülőgépet semmisítettek meg.

s kissé tiltakozó hangon mondtam neki, hogy ez már régi nadrág, nem érdemes törődni vele.

— Nono, — mondta a munkás —, jó szövet ez, kár lenne érte.

És óvatosan egy csomó odaragadt kátrányszalát szedett le, ami alatt jókora barna folt maradt. Ezt a foltot aztán csak egy liter benzinnel lehetett eltüntetni végleg. Attól kezdve tiszteletteljes távolságból szemléltem a kátrányozási műveletet.

A kilencedik napon fel is kentek a munkások két hordó kátrányt. Azt hittem ennyi elég egy óceánjáró oldalára is. De a mi tetőnkre kevés volt. Hozatni kellett még három hordóval. Mire az is megérkezett, elözönlöttek a fürdőt a vendégek, hozzánk is beköltözött egy herceg és két bankvezér, de a tetőterasz továbbra is lyukasan ásitott a szép kék júliusi égre. Három hét telt el, mire teljesen elkészültünk. Akkor újabb boros üvegek kerültek elő, körülültük a pallérral, aki kijelentette, hogy mostmár megint el fog tartani a tetőterasz harminc esztendeig. Hogy én és a húgom is eltartunk-e addig, erősen kételkedtünk benne.

Amikor készen voltak a munkások és a terasz korlátját is visszazegezték s a frissen mosott kavicson homok oly ígéretesen csillogott a júliusi meleg napon, felrohantam és fürdőruhában lefeküdtem a homokra napozni. Nincs nagyobb gyönyörűség ennél. A közeli erdő napfoltjait szemlélgetve, feküdni a napon, engedni, hogy az a jó magaslati napfény lebarántsza az embert.

Hát, ahogy ott hevelek a hasamon, egyszerre csak úgy érzem, hogy valami szokatlanul kezd égetni a lábamat. Ez nem légy, nem szúnyog, még csak nem is darázs, azoknak az csipését — sajnos — jól ismerem. Nem is a nap melege, mert nem felül-

Ribbentrop német külügyminiszter külön megbízottja Londonban

Angol hírek szerint Danzig békés visszacsatolásáért bizalmas tárgyalások folynak

Londonból jelentik: Itteni körökben híre jár, hogy Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter külön megbízottat küldött Londonba, hogy az angol kormányt rábírja: egyezzen bele Danzig visszacsatolásába. Egyes lapok szerint Geyr báró is azért érkezett Londonba, hogy közölje: Hitler kancellár a leghatározottabban el van tökéve Danzig visszacsatolására, de ezt úgy akarja végrehajtani, hogy az ne vezessen háborúra. Ezért reméli, hogy számíthat Chamberlain együttműködésére az ellenségeskedés elkerülése érdekében.

A lengyel légvédelmi ágyúk tévedésből rálőttek a Berlin—Danzig—Königsberg közötti rendszeres repülő-járat egyik gépére

Berlinből jelentik: A Lufthansa kedden éjszaka jelentést adott ki, mely szerint a repülő-társaság egyik menetrendszerű repülőgépére, mely a Berlin—Danzig—Königsberg vonalon közlekedik, a gdyniai lengyel légvédelmi ágyúk

tévedésből néhány lövést adtak le. A lövések nem találtak. A repülőgép tovább folytatta útját és néhány perc múlva símán leszállt a danzigi repülőtéren.

A lengyel kormány mégis jegyzéket intéz Danzighoz?

Varsóból jelentik: Jól értesült lengyel körök úgy tudják, hogy a lengyel kormány július 15-én jegyzéket intéz a danzigi szenátushoz a danzigi katonai intézkedésekkel kapcsolatban.

Svájci lapok tiltakozása egy németellenes sajtóhír miatt

Genéből jelentik: A svájci lapok sajnálkozással fejezik ki amiatt, hogy a belga és a párizsi sajtó helyt adott a Svájcban megjelenő „Munka” című lap híradásának, mely szerint a bázeli állomáson húsz vasúti kocsi német katonák utaztak át. A svájci lapok kéri külföldi lap társait, hogy ne adjanak hitelt ilyen légből kapott híreszteléseknek.

Olasz álláspont a danzigi kérdésben: Békés esz- közökkel kell keresni az igazságos megoldást

Rómából jelentik: A Tevere vezércikkét ír a danzigi kérdésről. Megállapítja, hogy a danzigi kérdés azok közé az európai problémák közé tartozik, amelyek — Mussolini turini szavai szerint — nem érik meg a háborút. Semmi sem volna könnyebb, mint békés eszközökkel keresni a kérdés igazságos megoldását. Ehelyett az történt, hogy a demokráta hatalmak Danzigból ürügyet kovácsoltak arra, hogy revansot vegyenek a tengelyhatalmakon. Megkísérelték, hogy helyreállítsák megtépzott tekintélyüket. Olaszország csak egyet tart fontosnak ebben a kérdésben és pedig azt, hogy meggyőzze a nyugati hatalmakat: Olaszország teljes szolidaritást vállal Németországgal.

A danzigi kérdéssel foglalkozik a *Giornale*

d'Italia is és nem tudja megérteni azt a háborus buzgalmat, mely a „demo-plutokráciák”-at Lengyelország védelmével kapcsolatban oly váratlanul hatalmába kerítette. A lap megemlíti, hogy a világháború alatt az angol és a francia külügyminisztériumok ellenségei voltak Lengyelország függetlenségének és sokkal több gondot fordítottak saját, egyéni érdekeik megvédésére, mint a lengyel nemzetére. Egyedül Olaszország emelte fel szavát a lengyelek nemzeti jogai érdekében. Danzig most ürüggyé vált a demokráciák számára, — amelyek cserben hagyták Csehszlovákiát — s amelyek most elérkezettnek látják a pillanatot, hogy szembeállítsák erőiket a tengelyhatalmak erőivel. A háború eme híveinek azonban revízió alá kellene venniük számításukat, mert ha München után Anglia és Franciaország mindketten még fokozottabb mértékben növelték is újrafegyverkezésüket — amit a háború befejezése után azonnal megkezdték, — Olaszország és Németország sem ült ölbetett kézzel, Csehszlovákia fegyvergyárai német felügyelet alá kerültek, míg Albániának olasz ellenőrzés alá jutásával Olaszország a legerősebb balkáni hatalommá vált. Az önállóság a tengely két államában óriási előhaladást tett. A világháborus kapcsolatokkal szemben ma Anglia és Franciaország megnyerte Törökország szövetségét, de elvesztette Olaszország és Japán szövetségét. Ime, ez a helyzet igazi képe, amelynek arra kellene birtania az angol-francia háborús híveket, hogy gondolják meg a dolgot és fogadják meg a tanácsot számításuk revíziójára vonatkozólag.

Olasz-német tárgyalások a délkinai kérdésről

A német lakosság átköltöztetésével keresnek megoldást

Rómából jelentik: Hivatalosan megerősítik, hogy Németország és Olaszország között tárgyalások folynak a déltiroli kérdéssről. A tárgyalásokról semmi közelebbit nem lehet tudni. Az *United Press* megbízható berlini forrásra hivatkozva azt írja, hogy Hitler és Mussolini között megegyezés jött létre, mely szerint Dél-tiroli német lakosságot átköltöztetik a Német Birodalomba. Eddig már öthatezer déltiroli német lépte át a határt és költözött vissza hazájába. A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint Dél-tiroli 300 ezer lakosa közül 200 ezer a német.

Paál Árpád helyszíni jelentése:

Éjszakai és nappali látogatások
Józseffalván

(Ötödik közlemény.)*

Már késő idő volt egyik este, a göncölszekér is az éji órák felé közeledett, s a józseffalvi emberek is alvó szállásukra tértek a csillagos ég alatti imádságos gyülekezetiükből. Akkor történt, hogy több falusi szekér gördült be Józseffalva kihalt, fekete üszkös utcáira, s azokon is tovább haladt az éjjeli szállások különböző vidékeire. Egyik szekér az alvégen, másik a felvégen, harmadik a patlak partján innen, negyedik azon túl állott meg, s csomagokat, kisebb és nagyobb zsákokat emeltek le a szekerek mindenikéről. Vitték a szálláshelyekre, a szerencsétlenül járt családokhoz. Szereteadomány volt mindenik csomagban vagy zsákban, melyek mindenikére rá volt írva egy-egy leeggett család neve. Egyiknek liszt, másinak cukor, kenyér, száraz hús vagy szalonna, aztán gyermeknek és felnőttnek való ruha és fehérnemű mindenüvé egy-két darab. Háztartási eszközök, mezei szárazanyagok is voltak egyik-másik csomagban. Azonban az volt a fő, hogy mindenik küldeménynek megvolt a névre szóló, külön-külön elosztott, határozott rendeltetése.

Akik a szereteadományokat hozták azok Hadikfalváról jöttek. Hadikfalva, vagyis hivatalos neve szerint Dornești, a bukovinai székely-magyar telepesség közepén, a legnépesebb. Mintegy négyezer lakóju nagyfalva a Szucsava-megyével (Józseffalva megyéjével) szomszédos Radauti-megyében, Radauti város közvetlen környékén. Ugyanezen a környéken még három többi olyan község is van, ami Hadikfalvához hasonlóan székely-magyar lakosságú, s kettő közülük (Andrásfalva és Istensegits) szintén nagyfalva, háromezernyi lélekszámú, egy pedig (Fogadjisten nevű) kisebb, leányközség Istensegits-nek. Hivatalos nevük szerint a községek a következők: Andrásfalva-Mánauti, Istensegits-Tibeni, Fogadjisten-Iacobesti. Hadikfalvával (Dornești-vel) együtt külön néprajzi színteret alkotnak ott, Radauti város közvetlen szomszédságában, amely várost ökmagnak magyaros kiejtéssel „Radóc”-nak mondanak.

Hadikfalvának nagytekintélyű és szeretett lelkivezetője *Sebestény Antal* kanonok-plébános, ki egytuttal az egész magyar lakosságú község-csoport esperese is. A községcsoportba beleérttem Józseffalvát is. Maga *Sebestény* kanonok is innen való születésű, innen indult tanuló pályára. Pappá képzését a gyulafehérvári és szatmári hittudományi főiskolákon érte el, de aztán visszatért népéhez Bukovinába, s több évtizedes már az a működés, amit ott a lelkek erősítése és megtartása terén kifejt. Atyai jóssággal él és dolgozik népe között, s ez a nép az ő egész életéből vonzó tanítást kapott és kap állandóan, hogy hogyan kell az otthon vidékéhez ragaszkodni, a testvéri hűségben és szeretetben kitartani. A bukovinai magyar falvak egyébként rokonsági szálakkal, komaságokkal is lelki egybefűződésben vannak egymással. Mikor e községek közül valamelyikben templomi búcsúnap van a többi községből is szinte minden családból jön valaki, hogy együttünnepeljen a faluban levő rokonnal, sógorral, keresztstülövel és keresztgyermekkel.

A Radauti-környéki magyar falvak ezt a meleg lelki összeköttetést szorosan tartják Józseffalvával is, bár Józseffalva nagyon messzi van tőlük, 40—50 kilométernyi távolságban. De ezt a 3—4 órai szekerezést is gyakran megteszik egymásért, hogy rokon látogatásukat elvégezzék. A tűzvész óta pedig még sűrűbb ez a látogatás a Radauti környéken levő magyar községcsoportból Józseffalvára. Ilyen látogatás volt Hadikfalváról az említett éjszaka is. Vagy talán több is volt ez, mint látogatás. Ez a hadikfalvi rokonok és ismerősök tömeges ideseregése volt a szereteadományokon keresztül. Nem tévován jöttek, hanem kijelölt céllal találtak oda mindenüvé, s mindenik adománynak megvolt már a pontos elosztása, névre szóló külön csomagolása. Egy-egy hadikfalvi ház küldötte egy-egy megjelölt józseffalvi házatlan család-

* Előbbi közlemények a „Magyar Lapok” 1939. június 25-iki, június 28-iki, június 29-iki és július 2-iki számaiban.

nak, s minden elégett család így szívbeli kielégítést is kapott, egymásra találó és egymást egészen átérző testvéri ölelést.

Talán egy órába se került, s mindenik józsef-

A megyefőnök és a belügyminiszterium kiküldöttje
az elpusztult faluban

Június 16-ikától, péntektől kezdve 20-ikáig, keddig időztem Józseffalván. Ezen a kedden délelőtt Szucsavából gépkocsi érkezett a községbe, rajta *Constantinescu* alezredes-megyefőnök, s egy belügyminiszteri felügyelő és a megyei főmérnök. A megyefőnök középmagas, élénk és mégis nyugodt megjelenésű úr, határozott és mégis engedékeny hangsúlyozású szavakkal. Barátságos mindenkihez, különösen a gyermekekhez, kiknek a köszöntésére szívélyes integetéssel és mosolygó szavakkal válaszol, nevüket kérdi tőlük, s aztán a nevükön szólítja őket. De már becézgetve megy ez a megszólítás; amelyik gyermek „Mihai” néven mutatkozott be, „Mihaitza” nevet kap a megyefőnök úrtól.

A belügyminiszteri főtisztviselő magas, elgondolkodó nézésű úri ember. Mikor kilép a gépkocsiból hosszasan körüljárja a tekintetét, s aztán elszörnyedve morgom maga elé: „*Mare deastru!*” (*Irtózatoss pusztulás.*) Kérdezősködik a tűz okáról. Mondják neki, hogy a felvégen levő román gazdák közül mostanában az alvégen levő magyar gazdák közé költözött egy Berar nevű gazda, annak a telkén kakast pattogtattak a gyermekek, s hirtelen szélvihar támadt, az kapta föl a kakaspattogtató tűz parazsait az udvarról. Oly elemi erejű volt a szél, s olyan nagy volt az addigi szárazság, hogy az egész község 45 perc alatt lángban állott. A község tűzi feckendőjét se lehetett már a község-háza udvaráról kivonni, az is odaégett. A katolikus pap, *Németh Kálmán* rakott hirtelen a szekerere hordókat tele vízzel, hogy odahajtasson, ahol a tűz első kigyulálai voltak. Ez volt az első oltási kísérlet, de egy csöpp a tűztengerben. Aztán legel-sőnek a hat kilométernyire levő *Iliesi* nevű német község tűzoltói érkeztek, majd a 4 kilométerre levő *Draguiesi* nevű román község emberei, akik iránt különösen azért hálásak a józseffalvi felvégiek, mert ők segítették megmenteni az egyik útszéli fészületet. Harmadiknak érkezett 14 kilométerrel Szucsava város tűzoltósága. Akkor már minden lángban állott, s a szucsavai motoros feckendőt is alig lehetett kimenteni a tűzfergetegből.

Jöttek aztán az első kenyérszállítmányok is szintén *Iliesi*től, *Draguiesi*től és Szucsaváról. Később a többi közel szomszédos falvakból, de a nyugatra távolabb eső *Gura Humorului* nevű városokból is, leghamarabb azonban a távoli szomszédok közül a Radauti-környéki magyar falvakból.

Üdvkivánatot az erdélyi és bánági adakozóknak

A megyefőnök még kérdezte *Németh Kálmán*t, mint a helyi segélybizottság elnökét, hogy érkeztek-e hozzá további segélyküldemények? A lelkész több szomszédos község adományairól tett jelentést és elmondotta, hogy több helyről ígéretet kapott a jövőben való adakozásra. Akkori időkre szóltak ezek az ígéretetek, mikor az első adakozási készség már elapadóban lesz, hogy akkor se hagyják segítettlenül az elpusztult falut. *Kálmán pap* aztán engem is bemutatott, hogy én arról hoztam

Gálffy László S. J.

Isteni életünk

A kereszténység programjának lényege az, hogy az Isten fiává tegye az embert. E program alapvetését, következményeit s követelményeit dolgozta fel *Gálffy* páternek ez a nagyszerű könyve.

Szent István Társulat kiadása.

Ára 172 lei és 10 lei portó.

falvi hozzájutott a neki küldött szereteadományhoz, meg a jószívű üzenetekhez, s átadhatta a viszázzenő köszönetet, reménységet, bánatot és tájékoztatást a maga sorsáról. Talán két órába se került, a göncölszekér rudja se fordult nagyot, s a hadikfalvi szekerek rudja már visszafordult Hadikfalva felé, hogy hajnalra, a reggeli mezei munkára már otthon legyenek. Mire Józseffalva felvirradt, a hadikfalviak már olyan messzi eltűntek, mintha ott se lettek volna, mintha csak álom lett volna az ottjárásuk. Csak az emlék, meg a szereteadományok hathatós segítségü megfoghatósága, megehetősége és felvehetősége maradt meg a kedves éjjeli látogatásból. A látogatók akkorig már talán haza is érkeztek, hogy továbbvégezzék az otthoni munkát, s otthoni gondjaikba tovább is bele-szőjjék, vajjon mit lehetne még tenniük a józseffalvi testvérekért.

Ezekről és az első segítségnyújtások hirtelen megszervezéséről rövid és gyors vázlatozással mind szó esett a megyefőnökkel kiszállott urak előtt. Az urak nagy részvétellel hallgatták, majd a megyefőnök mondotta el, hogy az első kúrfelvételeket a helyi közigazgatási hatóságok már elkészítették, s ő maga is most minden gondját Vorniceni (ez a Józseffalva hivatalos neve) újrarápítására fordítja. — Hamvaihól újra fog éledni a falu! Mint egy fönix... Ugye főtisztelendő úr?

Ezt az utóbbi biztató kérdést a megyefőnök *Németh Kálmán*hoz intézte, ki meghatódottan válaszolt a biztató szavakra. A megye vezetői is ebben a *Kálmán pap*ban látják a segítő mozgalom löktető szívét, akinek minden gondja, minden érzése és egész lézas tevékenysége arra irányul, hogy újrarápítva lássa a faluját. *Németh Kálmán* címére különben még a pusztulás utáni első napokban Erdélyből sürgős segélyként egy tízezer leies tétel és egy harmincezer leies tétel érkezett postán, aztán *Jassy*ből az ottani római katolikus püspöktől 50 ezer lei, s még négyezer lei külön lelkészi kongrua is, ez utóbbi persze csak a lelkész havi ellátására. A posta a járási főnököknek, ez a megyefőnöknek tett jelentést a lelkész címére érkezett összegekről, s a megyefőnök a belügyminiszter felhatalmazására elhatározta, hogy az így érkező pénzeket nagy segélyalapba gyűjti, mely tisztán Józseffalva fölépítésére fog szolgálni. E segélyalap első összegei között ott van a *Németh Kálmán* címére érkezett lelkészi fizetés is, de őneki eddig még eszébe se jutott, hogy visszakérje.

A megyefőnök elmondotta még, hogy a bukovinai fővárosban *Csernovitz*ban már tartottak egy nagy jótékonysági estélyt, mely kétszáz ezer lei tiszta jövedelemmel zárult, s ez is ott van a józseffalviak segélyalapjaiban. Szucsaván is lesz ilyen jótékonysági estély, abból is remélnék 7—80 ezernyi tiszta bevételt. Azonkívül a *Csernovitz* királyi helytartóság az összes bukovinai községekben elrendelte a gyűjtést a józseffalvi tűzkárosultak javára. Ezek felsorolása után a megyefőnök odafordult a belügyminiszteri küldöthöz, s kifejezte azt a reménységét, hogy bizonyára a belügyminiszter is megteszi a magáét a falu érdekében. A főtisztviselő jelezte, hogy maga részéről előterjesztést tesz és a belügyminiszter bizonyára fog „nehány milliót” a józseffalvi tűzkárosultak segélyezési alapja javára kiutalni.

Üzenetet, milyen lelkes méretűvé kezd kifejlődni az erdélyi és bánági község körében az önkéntes segítő mozgalom. Üzenetül hoztam azt is, hogy az erdélyi és bánági magyarok egyházközségeink közvetlenül akarják felkarolni józseffalvi szerencsétlenül járt hittestvéreiket. Minden egyházközség egy-egy józseffalvi elégett családot örökre fogadna, hogy vállalja a család otthonának újrarápítást, vagy legalább is minden tőle kitelhető támogatást ez újrarápítésben.

Meg kell említenem, hogy ez az örökbefogadási ötlet tulajdonképpen a *Kálmán pap* lelkében született, de ösztönyszerűen megérezheti mindenki benne a közvetlen segítségnyújtás legáltalósabb módját. A megyefőnököt is kellemesen lepte meg a bejelentés. Meleg ragyogású tekintettel szorított velem kezét, vállán is ölelt és így mondotta:

— Üdvkivánataimat (felicitárium mele) küldöm a nemes szívű gondolatért. Tudtul adhatja az erdélyi és bánági adakozóknak, hogy az örökbefogadó újrarápítés megvalósítását itt a világi hatóság a legmelegebb támogatásban fogja részesíteni. Természetes, hogy minden egyéb adományt össze-

fognak
abból
újraé
gunk
magy

M

főmér

let-al

dox r

varán

három

voltak

a föl

tisztvi

nagy

hogy

millió

nyos

stílusl

volt a

zött,

eszmé

bizott

nök,

tett a

odaad

eok m

A

együtt

levő l

köziga

ban k

helysz

főnök

akiket

mas jö

dékuk

◆◆◆

O

fol

a,

L

elsülly

megm

vatalb

körül

hogy

bolyá

helyét

káján

részt

rancs

ma h

a bú

venny

volt e

nyiség

Sz

fek

So

egyik

tott h

mánc

alattj

hogy

mélýs

ben é

U

hozás

kezdé

zött, h

szerint

A dé

vára,

Szab

77

cím

Mivel

lített

ségét

nek a

szerz

fogunk gyűjteni egy megyei nagy pénzalapba, s abból segíteni fogunk mindenkit Józseffelván az újjáépítésben. Mindenkit egyforma jószívvel fogunk segíteni, nemzetiségi különbség nélkül, akár magyar, akár román a károsult.

Míg ezek a beszélgetések folytak, a megyei főmérnök fölmérte a földig égett község háza épület-alapjait, aztán hasonló méréseket tett az ortodox román templom telkén, s az állami iskola udvarán elhamvadt gazdasági épületek helyén. Mindhárom területen az épületek tűz ellen biztosítva voltak, s a biztosítási összeg kiutalásához kellek a fölmérés adatai, melyeket a belügyminiszeri főtisztviselő azonnal följegyzett a magával hozott nagy iratcsomóban. Ez iratcsomóból olvasta ki, hogy a belügyminiszerium számításai szerint 15 millió lei kell a falu újjáépítéséhez, melyet bizonyos egységes terv szerint és egységes építészeti stílusban akarnak végbevenni. Azután még beszéd volt a miniszeri kiküldött és a megyefőnök között, hogy a falu lakosait a tűz elleni biztosítás eszméjének kel! megnyerni. Még a helyi segélybizottság működéséről is tudakozódott a megyefőnök, s Német Kálmán elismerő megállapításokat tett Artemia Joan iskolaigazgató tárgyilagos és odaadó buzgóságáról, mellyel a helyi segélyosztások munkáját eddig intézte.

Aztán a hivatalos gépkocsis a látogatókkal együtt elhajtott Draguiesztibe, a 4 kilométerre levő legközelebbi községbe, melyhez Józseffelva is közigazgatásilag odatarozik. Ott a jegyzői irodában kivánták a kiszállott hivatalos urak mostani helyszíni adataikat kiegészíteni. Én pedig a megyefőnök úr szíves üzenetét ezúton adom át azoknak, akiket illet: az erdélyi és bánági adakozók irgalmas jó szívének, s az ő segíteni akaró okos jószándékuknak.

((Befejező közlemény következik.))

Oram parancsnok folytatta vallomását a „Thetis“ búvárhajó elsüllyedéséről

Londonból jelentik: Oram parancsnok, az elsüllyedt Thetis tengeraltatóján negyedik élve megmenekült utasa, az angol tengernagy hivatalban folytatta a búvárhajó elsüllyedésének körülményeiről tett vallomását. Hangzott, hogy ha a Thetis kíséretében lévő úszóhajó bolyával jelölle volna meg a szerencsétlenség helyét, valószínűleg még az elsüllyedés éjszakáján sikerült volna a legénység legnagyobb részét megmenteni. Megjegyezte, Oram parancsnok, hogy a tengeraltatójának rendes létszáma helyett több mint száz ember tartózkodott a búvárhajón s ez azt jelentette, hogy negyvennyolc óra helyett csak huszonegy óra volt elegendő a tengeraltató levégőmentesítése.

Száz méter mélységben fekszik a „Phenix“ tengeraltató

Saigonról jelentik: Az amerikai tengerészet egyik legmodernebb mentőfelszereléssel ellátott hajója Saigomba érkezett. A hajó tanulmányozta az elsüllyedt Phenix francia tengeraltató roncsának fekvését. Megállapította, hogy a Phenix roncsai mintegy száz méter mélységben fekszenek, hatalmas iszaprétegekben és ez tartja a hajót.

Ujabb jelentés szerint a Phenix felszínrehozására irányuló munkálatokat már meg is kezdték. A munkálatok vezetője úgy nyilatkozott, hogy a munka a legnagyobb valószínűség szerint eredménnyel fog járni.

A déva-telepi új „Szent Antal“ templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG“

című jelent meg. 629 oldal. Ara: 150 lei. Mivel ezen imakönyv tiszta jövedelme az említett templom javát szolgálja, Istennek dicsőségét hirdeti és páduai Szent Antal tiszteletének állít emléket az, ki minél hamarabb beszerzi. — Kapható lapunk kiadóhivatalánál is.



KI NEM FIZET MA ADÓT?

Mindenki hozzájárul az ország építéséhez és megvédéséhez. De egy kivétel létezik. A 20. sorsjáték I. osztályától kezdve, amelynek húzása

JULIUS 15.-én

lesz, a nyereményekből semmit sem vonnak le adó címén.

Ne mulassza el megállapítani, milyen nagymértékben emelkedett a középnyeremények száma az új tervezet értelmében.

Ne mulassza el az alkalmat, hogy milliókat lehessen nyerni. **HOGY AZ UTOLSÓ NAPOK TORLÓDÁSÁTÓL MEGSZABADULJON, keresse fel még ma kedvelt sorsjegytárudáját és VÁSÁROLJON SORSJEGYET A JULIUS 15.-IKI HUZÁSRA.**

**ÁLLAMI
SORS-
JÁTÉK**

Mindenfelé jó eredménnyel zárulnak az érettségi vizsgák

Nagyvárad. Saját tud. Az érettségi vizsgák már az ország több városában végetértek. Az eddigi eredmények — néhány hely kivételével — szokatlanul kedvezőek, hiszen az előző esztendőben szinte mindenütt 45—50 százalékos volt állandóan a bukási arány és most legtöbb helyen hetven-nyolcvan, sőt még nagyobb százaléka is sikerrel vizsgázott a jelentkezőknek. Nagyváradon, mint megírtuk, az Oltea Doamna-liceumban működő bizottság befejezte a vizsgáztatást. A Gojdu-liceumban a vizsga még folyik. Itt is jó eredmény várható. Az itteni bizottság elnöke a sajtónak adott nyilatkozatában meglepéssel jelentette ki, hogy a jelentkezők nemzetiségi különbség nélkül oly kitűnően és alaposan készültek a vizsgára, hogy „kénytelen“ a bizottság a legjobb osztályzatokat adni.

A református kollégium egyik növendéke érte el Kolozsváron a legjobb osztályzatot

Kolozsvárról jelentik: Kedden végetértek a kolozsvári kisebbségi középiskolák növendékeinek érettségi vizsgái. A végleges eredmény még nem ismeretes, de az eddigi adatok szerint a legjobb eredményt a református kollégium növendékei érték el. A szóbeli vizsgára lépett huszonegy növendék közül ugyanis huszonegy

tette le sikerrel a vizsgát. Bár az osztályzatok még nem kerültek nyilvánosságra, a vizsgáztató bizottság felhatalmazta a lapokat annak a közlésére, hogy a legjobb eredményt Szöllösy Andor, a református kollégium növendéke érte el, akinek 8.40 az általános osztályzata. Ugyancsak jó eredménnyel érettségizett Lám Leó, aki szintén a református kollégiumban végzett és 8.00 az általános osztályzata.

A jelentkezők 83 százaléka bizonyult érettnak Szatmáron

Szatmárról jelentik: A szatmári Eminescu-liceumban, ahol a szatmári, máramaroszi és a nagybányai növendékek vizsgáztak, kedden fejeződtek be az érettségik. Az eredmény az előző évvel szemben rendkívül kedvező, úgy a román, mint a kisebbségi tanulóknak nézve. A három városból összesen 86 növendék jelentkezett vizsgára. Az írásbelin átment 76. Szóbelire jelentkezett 75, ezek közül 71 sikerrel tette le a vizsgát. A jelentkezők közül tehát 83 százalék érettnak bizonyult. A kedvező eredménynek az is az oka, hogy a növendékek közül — mint a jelentkezők kevés száma is igazolja — csak azok állottak vizsgára, akik eléggé felkészültek érezték magukat.

Élet az Atlanti-óceán közepén

A Roda fedélzetén, július hó.

Az Atlanti-óceán kellős közepén úszik a hajó ragyogó napsütésben. Gyönyörű nyár van. Mulatságos és különös a fedélzeti újságban, amely a nauenai rádió híreit közli reggelente, az európai világeseményekről olvasni.

Európa partjaitól már több mint 3000 tengeri mérfölddel eltávolodtunk.

Ez a mi hajónk, a Hamburg-Amerika Line motoroshajója. Kerek 10 esztendeje jár Hamburg és Délamerika nyugati partvidékének kikötői között.

A Roda naponként közel 300 kilométerrel halad előre és minden napunk egy félórával hosszabb. Reggelként ennyivel igazítjuk vissza az órákat, mert minden nap új időzónába jutunk. Nölc óriási Diesel-nyersolajmotor hajtja a hajót.

Testében öt óriási raktár van, mindegyik négy emelet mély. A rakodómunkások és az egyszerűen öt tonnát emelő daruk hihetetlen gyorsasággal dolgoznak. A hajó terhe: vasúti sínek, gépek, teljes autók, autóbuszok, óriási hordókban, ládákban vegyszerek, edények, textilárúk és bútorok. Emigránsok bútorai.

Testében közel 7000 tonna terhet, fedélzetén 117 embert visz a Roda. Személyzete, a tisztékkel együtt 65 fő, az utasok száma 52. Mindnyájunknak kényelmes otthont nyújt a hajó. Közepén laknak az utasok, meg a tiszték. Az épület alatt a közepén, lent a „pincében” dolgoznak a motorok. Mellettük óriási jégkamrákban hús-, gyümölcs- és fozelék-hegyek. Minden frissen kerül elő a jégből, még hettek mulva is. A zöldsaláta olyan üde, mintha most szakasztották volna.

A középső épület „földszintjén” van a konyha. Körülötte a szakácsok, konyhalegények hálókam-

rái. A „földszint” Steuer-bord oldalán a négy mérnök, a négy mérnökjelölt és az elektromérnök kabinjai, étterme van. A Back-bord felőli részen pedig a harmadik osztály kajütjei. Négy-négyágys és két-kétágys családi kajüt. A közepén a harmadik osztályú utasok étterme, falán ugyancsak Hitler kancellár arcképe. Minden ragyog a tisztaságtól. Hőfőhé az ágyruha, az asztalnemű. A kajütök kissé szűkösek, de az ágyak kényelmesek. Huszonkettőn utaznak itt Délamerika felé. Minden hely foglalt.

Az „első emelet” a kajütosztályé. Ezen a hajón ez felel meg az első osztálynak. Kétoldalt hat-hat kétágys kajüt sorakozik. Mindegyikben kényelmes szekrény, két mosdó, gyermekágyá átalakítható pamlag és asztal. No meg villamos ventilátor, amire rövidesen nagy szükség lesz majd a trópusok alatt. Mindkét folyosón hátul még egy-egy kajüt van, az egyik a hajóorvosé, a másik a fizetőmesteré. Ugyanitt van a borbélyműhely. A folyosókról nyílik a két fürdőszoba. Elöl közepén, van az étterem, jobbra tőle a hölgyiszalón, balra a dohányzó. Az étteremben egy nyolc-, két hat- és három négy-személyes asztal áll. Falain, szép művészi tájképek között, jobbról Hitler, balról Hindenburg arcképe. Az étterem mellett van Worm úr, a főstewart lakása. Ez a fiatal, szimpatikus úr nagyon fontos személyiség. Az utasok minden ügyes-bajos dolgát ő intézi, valóságos gondviselője mindenkinek.

A „második emelet” közepén húzódik a gépház legfelső fala, ebbe van beépítve a főmőrnök szobája, amelyből vaslépcső vezet le a gépházba. Az épület körül a felső fedélzet, a kajütosztály szórakozóhelye. Kétoldalt két-két nagy mentőcsónak függ, hatvanhárom embert fogadhat be mindegyik.

Búcsú Európától

Ilyen hát a hajó, amely immár közel két hete otthonom és még legalább ugyanennyi ideig az marad. A Roda Hamburgból indult és miután Bremen érintette, hajnalban befutott az antwerpeni kikötőbe. Ugyanaznap délután feleségemmel együtt behajóztam és este már a hajón vacsoráztunk. Worm úr kalazolt a helyünkre, Gärtner dr hajóorvos asztalához. Rajtunk kívül az asztalnál egy berlini építész foglalt helyet. Nagyon kedves ember, de kissé fölényesen kezelt mindhármunkat. Mi ugyanis töredelmesen bevallottuk, hogy első hosszabb tengeri útunk előtt állunk, ő pedig már beutazta a Földközi-tengert és kétszer megjárta New Yorkot is.

Másnap, késő délután hagyta el Antwerpent a hajó. Már teljesen besötétedett, amikor a Rodát két kis vontatógőzös kötéltre vette és megindult velünk a nyílt tenger felé. A Schelde — a folyó, amelyben hajónk sok más, még nagyobb hajóval együtt pihent Antwerpennél — nem szélesebb a Dunánál. Állandóan kotorják, mélyítik. A dagály behatol és felemeli a hajókat, de csak apró fiókhullámokat vet, érezni sem lehet.

Délután megegyeszer megláttuk Európa egyik esücskét, a francia partok valamelyik nyúlványa szürkült elő a láthatár szélén. Ugyanaznap este, még egy távoli világítótorny halvány fénye is eljutott hozzánk.

Búcsú a Göncölszekértől

A sirályok álló egy hétig elkísérték a hajót. Aztán a szárazföld kis szárnyas követői is eltűntek. Egy szál árva sirály, megegyeszer feltűnt. Északnyugat felől jött, megkerülte a hajót, aztán felszállt visszafelé. A Bermuda-szigetektől vagy 500 kilométerre délkeletre úsztunk ekkor. Onnan repülhetett ideig.

Napfényben, szélben, borús ég alatt, reggel és este, mindig és mindenütt másszínű a tenger. Este, amikor hat óra körül alig öt perc alatt lesüllyed a nap és sötétség borul az óceánra, milyen szép, át-hajolni a korlátot. Vagy felvetni a szemet a csillagos mennyboltozatra, ahol csak úgy rajzanak az égitestek. Soha még ennyi csillagot sehol sem láttam. A formájuk ismeretlen, fényük nagyobb, mint az otthoniaknak. A Göncölszekér, ez a drága hazai ismerős, még feltűnik esténként, de már csak dőcögve kísér bennünket. Még néhány nap és elkanyarodunk a Globus déli féltekéjére, akkor aztán elbúcsúzhatunk a kedves hét csillagtól.

Egyik délután szivárvány borult felénk.

Az óriási beltív alatt: hajó, az óceán vizé-

ben — fölötte repülőgép, az ég tengerében. A francia középamerikai postajárat aeroplánja keresztezte éppen útunkat. A pilóta biztosan látta a hajót, de vajjon látta-e gépe alatt a szivárványt is.

Pazar konyha!

Naponta új az étlap. Reggeli nyolc és tíz között szolgálnak fel. Négy-ötféle gyümölcs, három-fajta tea, kávé, csokoládé, tejesételek, tojásételek, hideg, meleg húsok, felvágottak. Tizenegykor a hűvösebb napokon párolgó bouillont hordott szét a fedélzetén a steward, most pedig, jeges limonádét. Délben félegykor, villásreggelire hív a gong. Az utas tízféle előételből, salátából választhat, mindig kétfajta leves van, aztán valamilyen hal, sült szárnyas, gyümölcs, befőttök, tészta, sajtok — csodás amerikai fajták — és nagyszerű feketekávé. Délután négykor kávé, teát és süteményeket szolgálnak fel. Este hétkor van az ebéd. Étlapja nagyjából ugyanolyan, mint a villásreggelie, ha lehet, még nagyobb a választék. Este, feltizenegykor még szendvicseket hordanak körül. Mindez a hajójege árában bent van már. Csak a szeszes italokért, ásványvízért, szivarért, cigarettáért kell külön fizetni. De azért is csak potom pénzt. Egy dupla konyak 20 pfennig, egy üveg pezsgő 6 márka, egy üveg

Magyar nóta az Egyenlítőn

Ma már az Egyenlítőn alig 15 foknyira, a hajó utasai egymással szemben egészen mások, mint az északi szélesség 40-ik foka körül voltak. Az első napokban még feszélyezetten nézegették egymást. Hidegek, de udvariasak voltak. A hidegség gyorsan felolvadt. A közös nyelv és a közös új célokot kereszttől kiépült a barátság hidja. Együtt játszanak Scheffel-bordolt, ping-pongot, isznak, táncolnak és tanulnak. Valóságos nyelviskola a hajó. Mindenki spanyolul tanul. A chilei százasos időnként kihallgatja a társaságot és kijavítja a kiejtési hibákat. Quiceát.fmémégiéwdh.wié etaoih srndlusrdimi Szorgalmasan tanul a hajóorvos is. Néhány nap óta már nemcsak spanyolul tanul, de magyarul is. Egyik csillagos meleg éjszaka a fedélzetén borogtatván, elénekeltünk neki néhány jó magyar nótát. A következő este már ő harsogta a leghangosabban:

„Édesanyám a kendőm.
Elkérte a szeretőm...”

A harmadik osztályon a chilei német munkás, a nemzeti szocialista párt vendége segíti a spanyo-

Beaujaulais 3 márka, finom rajnai és moseli borok kaphatók 1.50—2 márkáért. Egy pohár müncheni sör 20 pfennig s ugyanannyiba kerül egy üveg ásványvíz is. Húsz Chesterfield 35, ötven jó német cigaretta 50 pfennig.

Az új népvándorlás útja

A tengernek ez az országútja, amelyen a Roda halad, az új népvándorlás útja. Azok a délamerikai államok, amelyek még nem csukták be egészen az ajtót Közép-Európa kivándorlóitól, ezen az úton közelíthetők meg. A Roda is a remények hajója, javarészen kivándorlók utaznak rajta. Az 52 utas közül csak 19 nem kivándorló. A harmadik osztályon, egy német munkás utazik, aki már évek óta Chilében él. Néhány hónapja a nemzeti szocialista párt hazahívta, vendégül. Most megy vissza, dolgozni.

Rajta kívül még két német kivándorló utas van odalent, egy la pazi asszony, tizenkét éves fiával. Ez a holivai indián asszony, német ember felesége volt, gyermeke, tejfehérbőrű szép kis fiú, szelídmosolyú árva. Apja néhány hónapja meghalt odaát. Örökségül sokezer márkás életbiztosítást hagyott. Az özvegy és az árva felkerekedik, elindultak Németországba a pénzért. Nem tudták, hogy pénzkiviteli tilalom van, nem sejtettek semmit a valutarendeletről. Az életbiztosítást nem kaphatták meg. Most minden pénz nélkül hajóznak vissza.

A többi harmadosztályú utas: egy fiatal német házaspár, akik Chilében akarnak egzisztenciát teremteni, meg egy belga fiatalember, neki is ez a célja.

A többi tizenöt zsidó. F

Peru kincsei és Carmencita

A kajütosztályban, aránylag kevés a kivándorló. Egy öreg perui német farmer utazik velünk. Csodálatos dolgokat mesél birtokáról, Peru kincseket rejtő hegyeiről és Cuscóról, az inkák egykori fővárosáról. Egy törékeny fiatalasszony két gyermekével — egyik hároméves, a másik csak tízhónapos — Equadorba utazik. Üdülai volt otthon Németországban, a két aprósággal tette meg a fúrasztó, hosszú utat. Asztaltársunk, a német építész, Peruba és Chilébe utazik, valamilyen építkezéshez, mint szakértő. New Yorkban élő német hölgy a Panama-csatornára kíváncsi. Egy fiatal állami tanító német iskolába megy. Vele utazik felesége és öthónapos kislányuk.

Két délamerikai katonatiszt is útítársunk. Az egyik őrnagy az equadori hadseregben, olasz származású feleségével szállt hajóra. A másik a chilei gyalogság századosa, szintén feleségével és két és fél éves kislányával utazik. A két tiszt a hajón ismerkedett össze, különböző európai hadseregeknek voltak tanulmányútján. A chilei kreolbőrű, vidám férfi. Mindenkiel barátkozik. Órákhozatt eljátszik Carmencitával, a kis Carmennel. Mindenki bámulja őket, ilyen édesen, apát gyerekekkel játszani, még senki sem látott. Carmen barnásbőrű, fekete hajú, világoskékszemű ragyogószép baba. Spanyolul beszél, mégis mindenkiel megérteti magát. Férfiak, asszonyok verseznek a mosolyáért. Ez a kis chilei lány a Roda üdvösköje.

A többi kivándorló — két német család — árja. Az egyik szimpatikus fiatal házaspár, a férj több német cég képviselőjében utazik és Chilében fog letelepedni. Ugyanoda utazik a másik német család is, 14 éves fiukkal és unokaöccsükkel. Ültetvényesek akarnak lenni. A bécsi rádió volt spekulere is a Rodán indult el Bolíviába, új életet kezdeni.

lul tanulókat. Egyik este, ugyanő, előadást tartott a hajó személyzetének. Nyomatott papírlapról óvasta fel előadása szövegét. Estefelé a hajó elején, két óráhozatt építették a sátrat, ahol a szónoki emelvényt felállították. Az előadás tíz percig tartott. A tengerészeknek kívül csak az árja német utasokat hívták meg.

Jóformán ez volt az egyetlen eset, amikor különbséget tettek utas és utas között. Igaz, hogy az ebédlőben, a kapitány asztalánál csak németek ülnek, a perui ültetvényes, a német tanító feleségével, meg a chilei farmernek készülő német család. A többi asztalnál azonban már ez a szempont nem érvényesült. Az elsőtsit és a hajóorvos asztalához sem ültettek zsidót, de később, az elsőtsit asztalához mégis került, mert másképp nem lehetett volna becsztani. Mindenesetre az asztal többi vendégeit megkérdezték előbb, nincs-e kifogásuk ez ellen. Nem volt.

Nagy békességben, barátságban és vidáman úszik most már amerikai vizeken a Roda.

(Sz. E.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félfévre 450...

Magyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15...

Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt keleti, délkeleti szél, kevés felhő, a fölmelegedés folytatódik

KIRÁLYI RENDELETTEL ERŐSÍTETEK MEG NICODIM METROPOLITA PATRIARKÁVÁ VALÓ VÁLASZTÁSÁT. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap keddi száma közli azt a királyi rendeletet, amely megerősíti Nicodim metropolitának Románia pátriarkájává való választását.

Meghalt Zahoránszky István címzetes kanonok, gróf Teleki Pál magyar miniszterelnök egykori nevelője. Szatmár. Saját tud. A szatmári székeskáptalannak és az egész egyházmegyének gyásza van. Nagykárolyban 71 éves korában meghalt Zahoránszky István címzetes kanonok, nyugalmazott esperes-plébános. Zahoránszky István Akmanugaton született 1868 július 23-án. Tanulmányait a szatmári szemináriumban végezte. 1891-ben szentelték pappá. A fiatal pap nevelőjére ezután a szatmármegyei gróf Teleki családhoz kerül, ahol nyolc éven keresztül volt Magyarországi jelenlegi miniszterelnökének, gróf Teleki Pálnak a nevelője. A miniszterelnök régebben, ha Szatmárra látogatott, mindig felkereste egykori nevelőjét. A gróf Teleki családtól a gróf Andrássy családhoz került, szintén nevelői minőségben. 1899-1908 között a szatmári apátványi pénztár tisztviselője. Később címzetes kanonok, mezőpéteri plébános és a nagykárolyi kegyeleti esperes lett. Innen ment nyugdíjba is. Hosszas betegséget példaadó türelemmel és Isten akaratát való megnyugvással viselte. Szellemi frissességét mindvégig megőrizte, úgy hogy ez az őt betegsége idején meglátogató főpásztornak és pártársainak is feltűnt. Kedden délután Nagykárolyban, óriási részvét mellett temették el. A temetési szertartást Illosvay Lajos apátkanonok, szatmári plébános végezte és azon a szatmári székeskáptalán és püspökség, valamint a kerületi papeg is nagy számban képviseltette magát.

NAGYSZENTMIKLÓST VÁROSNAK MINDENKÉPP KÜLDÖTTÉSEK JELENT MEG A királyi helytartóságon és kérte, hogy a községet városnak minősítsék. Régenre is rendezett tanácsú város volt, tízezer lakosa van és földrajzi, társadalmi, gazdasági és kulturális jelentősége egyaránt figyelemreméltó. A királyi helytartóság az ügyet átutalta a megyéhez, ahol most előkészítik a megfelelő szakvéleményt.

A nyugdíjak felemelését kérelmezik a temesvári nyugdíjasok. Temesvár. Saját tud. A nyugdíjasok egyesülete Hossu Vazul nyug. alkategészségügyi vezérfelügyelő elnöklété alatt most tartotta meg közgyűlését. A gyűlésből hódoló táviratot küldtek II. Károly királynak és üdvözlő táviratot Calinescu miniszterelnöknek. Többek közt jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Marta Alexandru dr királyi helytartónak. A közgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a pénzügyminisztertől a nyugdíjak felemelését kérik. Tótság Dezső mérnök indítványára a vezetőség tanulmányozni fogja egy nyugdíjas-otthon tervét, a behatott tanulmányozásra egyébként ötéves bizottságot is kiküldtek. A tisztviselő Fleissig Traian nyugalmazott fősolgabíró vezetésével ejtették meg. Elnöknek Hossu Vazult választották újra, alelnökök lettek Pacurariu Simon dr nyugalmazott vasúti főorvos és Manaut Nicolae erdészeti felügyelő, titkárok Körner István és Daróczy János, pénztáros Weisz Marton, ellenőrök Rácz Kálmán, Knöbl Antal és Endresz Ferenc, egyesületi ügyész Matolay Zoltán dr, a választmány tagjai: Tirbu György dr, Ursulescu Lucian, Rudnean Roman dr, Carabas István dr, Caltiu Sándor, Chirilovici Pál, Mayer István dr, Wasserab Ádám, Tóth János, Faragó Jakab, Gruian Ádám, Németh Károly, Szendrei János, Fráter Ferenc, Püllök Aladár és Fleissig Traian.

Julius 15-én kezdődik az aradi törvényszék nyári szünete. Arad. Saját tud. Az aradi törvényszék két hónapos szünete július 15-én kezdődik. A törvényszék főelnöke összeállította a szüneti tanácsot, amely a következő összetételben működik: Julius 15-től augusztus 15-ig Stanescu Nicolae elnök, Stroeescu Pavel és Berov Ioan bírák. Augusztus 15-től szeptember 15-ig Mandru Nicolae elnök, Hrb Ioan és Ianca Ioan bírák.

ELTEMETTEK KOCSÁN JÁNOS NY. TÁBLABIRÓT. Budapestről jelentik: Kocsán János nyugalmazott táblabíró, a volt romániai Magyar Párt biharmegyei tagozatának elnökét hétfőn délután temették el nagy részvét mellett Budapesten, a Keresztúri temetőben. A temetésen az elhunyt volt kártársai közül sokan jelentek meg. Gulácsy Irén, a kiváló magyar író nő hatalmas koszorút helyezett el a síron. A nyitott sírnál a biharmegyei és nagyváradi magyarság, valamint a Szigligeti Társaság nevében Peredy György lapszerkesztő mondott búcsúbeszédet.

Közzemlére teszik Aradon a közigazgatási választók névjegyzékét. Arad. Saját tud. Aradon már összeállították a közigazgatási választók névjegyzékét. Vlad Alexandru aradi polgármester rendelkezett, hogy a városházán tegyék közzemlére a választói névjegyzékét, amelyet a hivatalos órák alatt bárki megtekinthet.

Egyévi börtönre ítélték a hivatalos hatalommal visszaélő vámfelügyelőt. Nagyvárad. Saját tud. A törvényszék tanácsa most hozott ítéletet V. Sihlea Grigorescu posa és vámfelügyelő ügyében. Grigorescu azzal a váddal került a törvényszék elé, hogy anélkül, hogy erre joga lett volna, vizsgálatot tartott Banceanu vámtisztviselő hivatalában és a vizsgálat alkalmával több magánlevelet magához vett. Az ügyben már több tárgyalást tartottak és ítéletre most került sor. A törvényszék bűnösnek találta Grigorescut és egy évi börtönre, valamint 60 ezer lej kártérítés megfizetésére kötelezte.

Belefulladt egy fiatal leány a Marosba. Marosvásárhely. Saját tudósítónktól. Edelstein Zsófi 14 éves leány, aki Irén nevé 16 éves nővérével fürdött a Marosban, örvénybe került és elmerült. Minden mentőkísérelt hiábavalóan bizonyult, a szerencsétlen leányt csak halva hozták partra az est órákban.

Gondatlan hernyózás miatt rengeteg eljárás indult a szőlőgazdák ellen. Nagyvárad. Saját tud. A büntető járásbíró az utóbbi hetekben egész sereg nagyváradi szőlő és gyümölcsültetvényes ügyet tárgyalta és tárgyalja, akik ellen azon a címen indult eljárás, mert vagy egyáltalán nem takarították meg gyümölcsfáikat a hernyóktól, vagy gondatlanul hernyóztak. A legújabb nemzetgazdasági rendelkezések értelmében a helybíró állította össze a vádlottak névsorát és ebben az évben alig van váradi szőlőtulajdonos vagy gyümölcsstermelő, aki ne szerepelne a „fekete listán”. A napokban szőlőtulajdonosi minőségben gondatlan hernyózás miatt dr Popa Demeter tisztiorvos is a bíróság elé került. A tisztiorvos azzal védekezett, hogy szinte emberemlékezet óta nem volt annyi hernyó, mint az idén és bár mindent megtett — egyszerűen lehetetlen volt teljesen megtisztítani a fákat a kártékony férgektől. A járásbíró a főtárgyat a tisztiorvosra bízta.

Aradon állítják fel a Temes-tartományi pilótáiskolát. Arad. Saját tud. A tengerészeti és légügyi minisztériumtól most érkezett meg az a rendelet, amelynek értelmében a Temes-tartományi pilóta iskolát Aradon állítják fel. A pilóta iskola szeptember 1-én nyílik meg és a növendékeket motoros és motornélküli vitorlázó repülésre is oktadják. A repülőiskola felállításához szükséges anyagi alap már rendelkezésre áll: a közeljövőben már megkezdik az iskola felszerelését. Az aradi repülőiskola Georgescu P. Petre tábornok, aradi helyőrségi parancsnok védnöksége alatt áll és a kiképzést Barulescu Simion, az aradi repülőter parancsnoka vezeti. A pilóta iskola megnyitása alkalmával óriási érdeklődés nyilvánult meg nemcsak Aradon, hanem a közeli városokban, a megyében is. Előreláthatóan számos tanuló lesz az Aradon létesített Temes-tartományi pilótáiskolának.

Szolgáltatós gyógvszertárak Nagyváradon:

- Csütörtökn Nagyváradon a következő gyógvszertárak tartanak szolgálatot: „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55. „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63. „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51. „Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52. „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

A VILÁGEGYHÁZ HÍREI

Két nagy kihallgatás a Szentatyánál. Vatikánvárosból jelentik: Julius elsején két nagy csoportot fogadott a Szentatyá kihallgatáson. Dél előtt a közel kétezer magyar zarándok tisztelgett a Szentatyá előtt. A magyar zarándokok a tavalyi Eucharisztikus Kongresszusról emlékeztek meg ezzel a kihallgatással és ismételtan köszönetet mondtak az egykori pápai követnek, most XII. Pius pápának rokonszenvező jóéágáért. A Szentatyá, mint mások is, most is magyarul köszöntötte a zarándokokat, azután latinul köszöntötte Serédi hercegprímást, a zarándoklat vezetőjét. Ezután következett a zarándokokhoz intézett németnyelvű beszéd, amely majdnem egy óráig tartott. Beszéde végén ismét magyarul szólott a zarándokokhoz és lelkesen éltette őket. — A másik nagy kihallgatáson a Rómában tanuló papok és kispapok jelentek meg este fél hétkor. A Szentatyá sorba vette a hittudományok különféle ágait és hatalmas beszéd keretében bucsúztatta el Róma egyházi főiskoláit az idej tanévtől.

Ujabb német kolostort koboztak el. Bécsből jelentik: A Völkischer Beobachter közli, hogy a Nemzeti Szocialista Párt vezetősége birtokába vette a benceiek götzweigi (Krems melletti) kolostorát. A kolostorba egyes vezírók szerint nemzeti szocialista vezetők számára állítanak fel kiképző iskolát.

A Szentatyá kiküldötte a Hubjanai Krisztus Király kongresszuson. Vatikánvárosból jelentik: A Szentatyá Hlond lengyel bíboros-prímást jelölte ki pápai legátusul a Hubyanai (Jugoszlávia) Krisztus Király kongresszusra, amelyet a hó folyamán tartanak meg.

D'Annunzio újabb műve indexen. Vatikánváros jelentik: A Szent Officiüm kongregációja indexre tette D'Annunzionak egyik postumus kiadású „Solus ad solam” című művét. A nagy olasz költőnek ez volt utolsó alkotása.

Lengyelország új szentszéki követe. Vatikánvárosból jelentik: A Szentszék a napokban járult hozzá az 1937 december óta üresedésben levő lengyel szentszéki követség betöltéséhez. A lengyel kormány Papée Kazimir, volt prágai követet jelölte ki erre a tisztségre. A háboru alatt élénk tevékenységet fejtett ki a lengyel önállóság kivívásában. Az új követ mindössze ötven éves. A Szentszék hozzájárulása után rövidesen át is veszi a követség irányítását.

Hirtelen halál. Temesvár. Saját tud. A helybeli Atlantjic-mozgó gépésze, Kátai Lajos, az utcán váratlanul összeesett és rövidesen meghalt. Harminckét éves volt. Megállapították, hogy szív-érzhálódás ölte meg.

Nem tartja magát illetékesnek a marosvásárhelyi tábla a tölgyesi erdőpanama bűnygyében. Marosvásárhely. Saját tud. A tölgyesi erdőpanama néven ismert az a bűnygy, amely már hét éve foglalkoztatja az igazságügyi hatóságokat. Ezuttal a marosvásárhelyi tábla foglalkozott az ügygel két héten keresztül. Az ügynek számos vádlottja van s így két heti tárgyalás után hétfőn mondott ítéletet a tábla, amely szerint nem találta magát illetékesnek a bűnygy elbírálására s éppen ezért felterjeszti az ügy iratait a legfőbb semmitözékhez, hogy ott állapítsák meg, melyik bíróságnak illetékes a nagyszabású bűnygy tárgyalására, amelyben az állam mintegy negyvenmillió kárt szenvedett.

FELNYÁRSALT A KARÓ EGY SZATMÁRMEGYEI LEÁNYT. Borzalmas szerencsétlenségről tett az ügyészségnek jelentést a nagyszombati csendőrség. Az ottani kórházban irtózatok kínok között meghalt Pop Mária 17 éves leány. A fiatal leány édesapja kertjében cseresznyét szedett. Felmászott a fa alatt álló magas kerítésre és onnan szakította le a gyümölcsöt. Egy örízetlen pillanatban azonban elvesztette egyensúlyát és a kerítés tetejéről lezuhant. Szerencsétlenségére egy kiálló, hegyes karóba esett, amely felnyársalta. Kórházba szállították, ahol azonban még műleti beavatkozással sem lehetett rajta segíteni. Pop Mária rettenetes kínok között kiszenvedett.

Lovastól együtt a Marosba fult egy gazdálkodó. Arad. Saját tud. Crisan Ioan mikalakar gazdálkodó a Marosban fürdette két lovát. A ló hátán ülő gazdálkodó lovával együtt örvénybe került, a ló nem tudott kivergődni a vízből s így az uszni nem tudó Crisan Ioan lovával együtt a vízbe fulladt.

Temetés. Dvorszák Ferenc 63 éves bádógosiparos Nagyváradon meghalt. Temetése szerdán 7 órakor lesz a Rulikovszky-kápolnában. (Erdélyi „Concordia”.)

Juhász Anna meghalt 76 éves korában a kórházban. Temetése július 5-én volt. — Moga Iosif földműves, Román-Szent-Miklóson meghalt 59 éves korában, szerencsétlenség következtében. Temetése július 5-én volt a községben. („Caritas”.)

* Számos női bajnál gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez reggel, éhgyomorrra egy fél pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet, amely, hogy a belek tartalmát gyorsan felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül pedig az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Villanyáram lopással vádolnak egy váradi kereskedőt. Nagyvárad. Saját tud. Érdekes ügyet tárgyalt a napokban a büntető járásbírósa. A villamosmű ugyanis keresetet indított egy váradi kereskedő ellen, akit azzal vádolt a keresetben, hogy villanyáramot lopott, mert villanyórája öt hónap óta nem működik és ő ennek ellenére az áramot használja. A kereskedő azzal védekezett, hogy ő nem tudott arról, hogy az óra nem működik. Az ügyben újabb tanúk kihallgatását rendelte el a bíróság.

CSAK AZOK A TANONCOK KÖTELESEK GÁZÁLARCOT VÁSÁROLNI, AKIK LEGALÁBB ÖTSZÁZ LEI HAVI FIZETÉST KAPNAK. *Bucurestiből jelentik:* A légügyi minisztérium már korábban szabályozta a tanoncok gázálarc vásárlási kötelezettségét. Eszerint minden tanonc, akinek havi fizetése legalább ötszáz leire rug, köteles gázálarcot vásárolni, illetve a munkaadója kötelese számára ezt beszerezni és az árát az előírt részletekben levonni. A gyáriparosok szövetsége megkezdte az intézkedésnek megmagyarázását kérte. Az eredeti rendelet ugyanis nem nyújtott felvilágosítást arra nézve, hogy miképpen kell a havi 500 leies fizetést számítani? Bele tartozik ebbe az összegbe a tanonc lakása, ellátása, tandíja is, amit munkaadójától kap? Vagy csak a készpénzfizetést kell alapul venni? A légügyi minisztérium most válaszolt a gyáriparosok szövetségének kérdésére és 7947. számú leiratában a következőket közölte: A havi ötszázleies tanoncfizetést készpénzben értette a kormány, minden egyéb felszámítás nélkül. Eszerint a tanonc étkezését, lakását, inasiskolai díját nem lehet az ötszáz leibe felszámítani.

Meghalt a temesvári vasutigazgató. Temesvár. Saját tud. Hosszas szenvedés után ötvenhárom éves korában meghalt Dima Emil mérnök, temesvári vasutigazgató. Brassó megyéből származott el, a háború előtt, mint a MÁV mérnöke Aradon, majd Szolmonon és Piskin működött, a háború után a temesvári vasutigazgatósághoz került és Cristea Szilviusz vasutigazgató helyettese, majd utóda lett. A temesvári vasutigazgatóság érdekében kezdeményezte azt az akciót, amely a vasutnak Temesváron több palotát juttatott: ezeket a minisztertanács határozata alapján a pénzügyminiszterium cédálta a CFR-nek. Az elhunyt vasutigazgató felesége, született Váradi Margit, fivére Dima Aurél piskii gyógyszerész, nővére és több rokona gyászolják. Magas kitüntetésére való tekintettel, katonai pompával temetik el.

DIANA

által erő, jókedv árad

Tomm Béla zenetanár halála. Temesvár. Saját tud. Tomm Béla, a városi zeneiskola nyugalmazott tanára, kiváló zenész, hatvankétféves korában elhunyt. Nagybajomban született, ahol atyja körorvos volt, középiskoláit Nagyváradon végezte. Budapesten elvégezte a Zenekadémiát, Hubay Jenő tanítványa volt, majd Berlinben tökéletesítette zenei tudását, ahol Joachim tanítványai közé tartott. Előbb Székesfehérváron működött, zeneiskolát szervezett, amely virágzó zenei élet központjává lett. Ferenc József unokáját, Erzsébet főhercegnőt oktatta hegedűjátékra és zeneelméletre. 1907-ben az újonnan alakult temesvári városi zeneiskolához hívták meg, ahol harminc éven át működött, mint vezető hegedűtanár. A zeneiskola terén nagy érdemei voltak. Önálló hegedűversenyei, kvartettjének működése, zenekarok körüli tevékenysége nagy zenei értéket jelentettek. Két év előtt nyugállományba került s főleg önálló koncerteket kívánt rendezni, hónapokkal ezelőtt azonban súlyos betegségbe esett és azóta állapota folyton rosszabbodott. Tagja volt többek között az Arany János Társaságnak. Gyászolják felesége, született Kathó Mária, fivére, Tomm Barna, a Magyar Nemzeti Bank főfelügyelője és más rokonai.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: PANIK A SZALLODÁBAN.

CORSÓ: KATIA.

DORIAN: RÉZTÁBLA A KAPU ALATT.

A Romániai Magyar Népközösség vidéki alakulásai

Tordán Dr Gál Miklós lett az elnök

Torda. Saját tud. A Romániai Magyar Népközösség tordai tagozata nagy érdeklődés mellett tartotta meg alakuló gyűlését, melyen a központot Albrecht Dezső kiküldött képviselte. Az értekezletet dr Gál Miklós, az Aranyos-vidék magyarság köztisztelőben álló vezére nyitotta meg lendületes beszéddel. Bevezetőül kiemelte, hogy a Népközösségben a politikamentes együttműködést kell megvalósítani. Aztán kifejtette, hogy főképpen három különböző, de egymással szorosan összefüggő munkamezőn kell dolgozni.

— Első a társadalmi munka, amelynek keretében tartozik a szomszédsági alapszervez létrehozása, egyházaink, iskoláink támogatása, a kölcsönös segély- és segítségnyújtásnak megszervezése. A népi együtvértartozás érzésének ápolásával be kell vinni a köztudatba, hogy a magyarság egyetlen nagy család s fennmaradásunk főképpen attól függ, hogy felismerjük ennek az összefogásnak szükségességét s hajlandók legyünk egymásért önzetlenül dolgozni. Egyházaink, intézményeink vezetői s általában nagyon sokan a magánosok közül is, napnap után reászorulnak útbaigazításokra, jogi irányításra. Ezt fogja szolgálni népközösségi irodánk. Ehhez a munkamezőhöz tartozik a munkásügy, mint egyik legfontosabb ága a társadalmi munkának. A munkástársadalomnak éreznie kell azt, hogy midőn munkástevéreink mindennapi kenyerre veszélyeztetve van, csupán azért, mert ő magyar, az egész magyar társadalom mellettük áll és segítségükre siet.

— A kulturális munkamező a második, amelyen azért kell dolgozni, mert szellemi kultúra nélkül nincsen öntudatos nemzeti lét, nincsen anyagi előmenetel. Idetartoznak a nevelés kérdései iskolákban és iskolán kívül. Az iskolai nevelés terén egyházaink, mint iskolafenntartók támogatása s az iskolán kívüli nevelés eszközeinek megteremtése. Egyházi és más kultúregyesületek létesítése, előadás-sorozatok tartása, a dalkultúra ápolása, a testnevelés előmozdítása, népkönyvtárak létesítése, stb.

— Harmadiknak hagytam a gazdasági munkamezőt, pedig jelentőségében ugyanolyan fontossága, mint a két előbbi, mert anyagi erő nélkül sem kulturális, sem szociális téren eredményt nem lehet elérni. Népünk nagy többsége földművelő, tehát a mezőgazdaság jelentőségében nálunk felülmúlja a többi gazdasági ágakat. Az EMGE szervezeteinek keretében, az EMGE központja által adott szakszerű irányítás mellett a mezőgazdaság érdekében kifejtendő munka adva van. Ez érdekek képviselője és szervezete olyan egyének kezébe teendő le, akik a feladatok megoldására képesek. A hitelélet terén is rengeteg sok a teendő, még a mi kicsiny megyebeli relációinkban is. Társadalmunk jóformán hitel nélkül áll. Pénzügyeinknek öntudatosan magyar gazdasági célt kell szolgálni. Kishitelek kielégítése céljából pedig hitelszövetkezeteink kiépítése feltétlenül szükséges.

A beszéd mély hatást tett. Utána Tompa Lajos országgyűlési képviselő fejtegette a népközösségi megalakulás szükségét. Javasolta, hogy az értekezlet alakujon át gyűléssé és válassza meg a tordai tagozat vezetőségét. Az egybegyűltek nevében hangot adott annak az egyhangú kívánságnak, hogy a tordai tagozat elnöke dr Gál Miklós legyen és felkérte dr Gál Miklóst, hogy ezt a tisztséget vállalja el.

Az egybegyűltek lelkes éljenzése közben emelkedett szólásra Gál Miklós, kijelentvén, hogy elvállalja a tordai tagozat elnökségét, egyben javaslatot tett a vezetőség megválasztására, amit a gyűlés egyhangú felkiáltással magáévá tett.

A megválasztott tisztikar: elnök: dr Gál Miklós. Kulturális szakosztály vezetője: dr Arkocsey Jenő. Titkár és előadó: Nemes Dénes. Tekintettel arra, hogy a szakosztályba tartoznak az egyházak ügyei, a szakosztály vezetőinek megvá-

tására felkértek: Nagy Mózes, Sipos Sándor és Lőrinczy Dénes nagytisztelőtől urak, az iskolán kívüli népnévelés szakértőjeként: Rass Károly, az elemi oktatás ügyeinek referenséül: Zalányi György, a testnevelés ügyének irányítójának: Koronka Lajos, a dalkultúra irányítására Erdős Mihály. Társadalmi szakosztály vezetője: Tompa Lajos képviselő, titkár és előadó: Hirschfeld Tibor. Népegészségügyi alosztály vezetője: dr Schesztény Gábor és dr Szentkirályi István. A munkásügyi alosztály tagjai: Papp Gyula, Kontz János, Szász Dénes, Váradi Bertalan. Szegénygyámoltás és karitatív alosztály vezetői: Bethlen Mária grófnő, Szabó Gézáné, dr Arkocsey Jenőné, Albert Artúrné. Nyugdíj alosztály vezetője: Nagy Samu. A jogvédelemet a népközösségi iroda látja el, az iroda ideiglenes vezetője: dr Gogomán Gábor és Finta Gyula. A gazdasági alosztály vezetőjét nem jelölték ki, addig is ennélfogva teendőjét Mady Lajos előadó végzi. Ipari alosztály: Tompa Sándor, Széman József, kereskedői alosztály: Simonffy Albert, mezőgazdasági alosztály: Finta Andor, hitelügyi, szövetkezeti és biztosítási alosztály: dr Bölöni Lajos és Ady Samu. A pénztárnok Nagy Károly, ellenőrök: Mady János és Szabó Lajos timár. Jegyzők: dr Almásy Ferenc, Schultz Károly.

Intézőbizottsági tagokul megválasztották: dr Bodoczy Károly, Csetri Ferenc, Finta Gyula nyomdász, Fodor Károly, Galambosy János, Geröffy Tibor, Gönczy Árpád, Káptalan N. Béla, Király Miklós, Kecskevényi Sándor, dr Lőrinczy Ákos, Magyarosy Zoltán, Major István, Méhes Albert, dr Nagy László, Nagy Dénes, Pálffy Károly, Porzsolt Károly, Simon Márton, Szabó Ambrus, ifj. Sipos Gábor, Szabó Ferenc timár, Székely Béla fuvaros, Székely Odón, Tanka Károly, dr Vertán Endre, Velits György, Úveges Endre, Zalányi Samu, Horváth György.

A megalakulás után Albrecht Dezső központi kiküldött üdvözölte az új alakulatot.

Intézőbizottsági ülés Székelyudvarhelyen

Székelyudvarhely. Saját tud. A Magyar Népközösség Udvarhelymegyei Tagozata Filó Ferenc dr., képviselő, elnök vezetése mellett ülést tartott. Az elnök előadta, hogy az országgyűlés magyar parlamenti csoportja mindenképpen magáévá tette azt a programot, melyet a Romániai Magyar Népközösség maga elé tűzött. Ennélfogva munkába vette azoknak a kívánalmaknak az elintézését is, amelyek a közbirtokossági, állampolgársági, iskolai, stb. ügyek rendezetlensége miatt a vármegye közönségét a legközelebről érdeklik.

Orosz Károly képviselő, tagozati alelnök az elnöki bejelentéssel kapcsolatban ismertette a parlamenti magyar csoport eddigi munkásságát s különösen pedig a búzáértékesítési törvény előkészítő bizottságának ülésén, valamint a hitelszövetkezetek italmérségi engedélyeinek elosztása körül elért eredményeket. Az intézőbizottság örömmel vette tudomásul a bejelentéseket. Az elnök ezután jelezte, hogy a hó közepén megkezdik a falusi tagozatok megalakítását. A gyűlés aztán elhatározta, hogy gyűlést indít a jözseffalvi tűzkárosultak részére.

Az intézőbizottság foglalkozott egy tanonciskola felállításának kérdésével. Az ügy előkészítésére Biró Lajos kulturális szakosztályi elnököt és Bartók Lajos iparügyi előadót küldötték ki.

Az elnök arról tett bejelentést, hogy a június 17-iki jégverés nagyobb károkat okozott a vármegye egyes vidékein. Bár az érvényben levő adótörvény ilyen esetekre adóelengedést, vagy részbeni csökkentést nem ír elő, mégis érdekelték az illetékes tényezőknél e kérdésben, ahonnan azt a felvilágosítást nyerte, hogy a kár igazolása mellett kérhető a pénzügyminisztertől a jégkárosultak földadójának elengedése, illetőleg csökkentése. Az intézőbizottság utasította a tagozat népirodáját, hogy a jelentkező jégkárosultak községek adójának elengedése érdekében a megfelelő lépéseket tegye meg.

Végül még a központ által küldött szervezeti szabályzati tervezetről s a közigazgatási választásokban való részvételtől voltak az intézőbizottsági ülésen megbeszélések.